

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 1969/23
19.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Зорице Смирчић, председника већа, Виолете Јоксимовић и Маје Цветић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јелица Ивковић, адвокат из Новог Београда, Јурија Гагарина бр. 63/53, против туженог “Информатика” а.д. Београд, Јеврејска бр. 32, кога заступа Маја Марјановић, адвокат из Београда, Проте Матеје бр. 11, ради заштите од злостављања на раду, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П1 122/22 од 07.02.2023. године, у седници већа одржаној 19.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П1 122/22 од 07.02.2023. године у ставу један и два изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу четири изреке пресуде Вишег суда у Београду П1 122/22 од 07.02.2023. године па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 303.600,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака ове одлуке под претњом принудног извршења.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 18.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака ове одлуке под претњом принудног извршења.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Образложење

Ставом један изреке пресуде Вишег суда у Београду П1 122/22 од 07.02.2023. године дозвољено је објективно преиначење тужбе учињено поднеском од 20.01.2023. године и на рочишту за главну расправу одржане 07.02.2023. године.

Ставом два изреке усвојен је тужбени захтев па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед повреде угледа и части, права личности и омаловажавања, исплати износ од 350.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана 07.02.2023. године до коначне исплате.

Ставом три изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед погледе угледа и части, права личности и омаловажавања преко досуђеног износа од 350.000,00 динара, до траженог износа од 450.000,00 динара, за износ од још 100.000,00 динара, као неоснован.

Ставом четири изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 201.600,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Против наведене пресуде жалбе су благовремено изјавили тужилац побијајући је у ставу четири изреке и тужени побијајући је у смислу члана 386 став 1 Закона о парничном поступку, у ставу један, два и четири изреке, из свих разлога прописаних чланом 373 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11).

Испитујући правилност ожалбене пресуде, у границама овлашћења из одредбе члана 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд у Београду је, као другостепени суд, нашао:

-жалба туженог је неоснована, а жалба тужиоца на решење о трошковима парничног поступка је основана.

У поступку доношења ожалбене пресуде нема битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити других битних повреде одредаба парничног поступка.

Према чињеничном стању утврђеном у поступку доношења ожалбене пресуде, тужилац, са звањем ..., засновао је радни однос код туженог дана 01.02.1985. године. Уговором о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности бр. 3/74 од 17.01.2006. године тужилац је распоређен на радно место ..., које је предвиђено Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова од 22.05.2005. године, са уговореном бруто месечном зарадом у износу од 42.600,00 динара, радно место ... сходно правилнику спада у групу послова 2, са распоном бодова 250-90 док радно место систем специјалиста на коме је пре распоређивања радио тужилац спада у групу 5 са распоном бодова 400-200. Распоређивање тужиоца на радно место било је

фиктивно с обзиром да је тужилац наставио да обавља послове које је радио и пре распоређивања односно послове ... Послови и радни задаци тужиоца подразумевали су маркетинг и у оквиру маркетинга контакте са клијентима, сервисерима, подсервисерима, пореском управом, фискализацију, дефискализацију каса и сервисирање фискалних каса. Послови са фискалним касама су били у гашењу по одлуци ББ и ВВ, а тужиоцу су и даље давана упуства да настави да ради на тим пословима. По систему, односно апликацији “Инфос”, сваки запослени има одређена административна права шта може да ради, а поред имена тужиоца стајало је “ФИСХ”, што је значило да може да продаје само резервне делове фискалних каса а није имао приступ ценовницима, нити магацину. Пре пребацивања у другу зграду радио је на отвореном простору са више колега, у периоду од јануара 2008. године до отказа, ВВ му се обраћао снисходљиво речима “шта радиш ту?”, а на његов одговор: “радим оно што си ми дао да радим”, ... му је одговарао: “па добро ради”, иако није ни знао шта му је дао да ради. Упућивани су му коментари пред свим колегама, а упитању је отворени простор: “како те није срамота да носиш тако малу плату кући?”, а месечна бруто зарада смањена му је закључењем анекса бр. 1 Уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности бр. 3/74 дана 18.03.2008. године и то на износ од 28.000,00 динара. Одлуку о умањењу зараде тужиоца донео је ВВ, а на основу предлога ГГ који је на основу анализе рада за 2008. годину утврдио да су остварени лоши резултати, да тужилац не ради, већ да игра пасијанс у току радног времена. Одлуком од 20.03.2008. године запосленима у Сектору комерцијале, међу којима је и тужилац уведена је норма на тромесечном нивоу. Наведеном одлуком тужилац фиктивно распоређен на радно место ... био је у обавези да обезбеди послове за фирму тако да минимална вредност фактурисаних послова без обрачунаог ПДВ износи 2.500.000,00 динара што ће моћи да се провери преко апликације “Инфос”, провером збирних вредности плаћених фактура на шифри запосленог у периоду три месеца. Наведена норма уведена је само у Сектору комерцијале а тужиоцу који је у наведени сектор само фиктивно распоређен, с обзиром да је и даље наставио да ради послове везане за фискалне касе. Резултати рада тужиоца нису вредновани у периоду од 2006. године када је пребачен у Сектор комерцијале до отказа уговора о раду јер се кроз програм вредновала само продаја, а он се тим није бавио. Тужиоцу је отказан уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности решењем од 15.08.2008. године а због неостваривања резултата рада, односно због тога што је провером збирне вредности плаћених фактура у периоду од априла до јуна 2008. године утврђено да тужилац није остварио планиране резултате рада у складу са одлуком послодавца од 20.03.2008. године. Такође је уговорен отказни рок од 3 месеца чијим протеком тужиоцу престаје радни однос код туженог. У току трајања отказног рока почев од 19.08.2008. године тужилац је заједно са колегама ДД и ЂЂ којима је такође отказан уговор о раду и којима је трајао отказни рок пребачен у другу зграду туженог у улици Јеврејска бр. 24, а по одлуци ...ГГ уз налог да приликом пресељења у другу зграду до сада задужени рачунар преда комисији за примопредају. По налогу ГГ радни задаци тужиоца и двојице колега након пребацивања у другу зграду обухватили су продају производа и услуга из портфолија туженог по стандардним условима са обавезом да непосредном руководиоцу ББ достављају недељне извештаје о активностима из претходне недеље, да сваки излазак из фирме из приватних разлога пријаве непосредном руководиоцу, као и да непосредног руководиоца контактирају пре закључења неког посла са клијентима. Непосредни руководилац ББ је био овлашћен за одобравање калкулације и услова које тужилац нуди у понуди, а понуда није смела да оде клијенту без одобрења руководиоца. Међутим, тужилац је и

након пребацивања у другу зграду без образложења разлога измештања, наставио да обавља послове које је радио до тада, односно послове са фискалним касама који обухватају израду предрачуна, фискализацију, наручивање резервних делова и контакт са странкама. Канцеларија у улици Јеврејска бр. 24 налазила се на четвртном спрату зграде без лифта са једним кровним прозором и без клима уређаја у којој просторији се налазио један округли сто, један рачунар који није радио и телефон без директне линије и у овој канцеларији тужилац је радио све до удаљења са рада. Више пута су тражили да им се обезбеде средства за рад, да се поправи рачунар, а на крају су га поправили сами али су тужилац и колега ДД донели рачунаре од куће како би могли да раде. Пошто нису имали службене телефоне, нити телефон у канцеларији који је имао директну линију, нису могли да ступе у контакт са клијентима, а дана 27.10.2008. године решењем ВВ тужилац је привремено удаљен са рада јер је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца са образложењем да је злоупотребљавао радно време, користио средства за рад у приватне сврхе, обављао приватне послове у радно време којима је значајно реметио несметан рад запослених и утицао на очување стабилних међуљудских односа. Наведено решење је донето након што је тужилац дана ... године дао интервју телевизији “...” који се односио на мобинг који је трпео на радном месту. Такође, након давања наведеног интервјуа, на званичном сајту туженог објављен је текст под насловом: “...”, у коме се помиње да је тужилац дао интервју и да је на тај начин демонстрирао како се на не стандардне начине може освојити канал комуникације и заузети простор у медијима а са наводом да је менаџмент туженог и даље остао при ставу да тужилац само треба да заради своју плату. Такође дана ... године на званичном сајту туженог објављен је видео снимак насловљен као: “...”, на коме су приказани двоје млађих запослених који имају проблем са рачунаром због чега се обраћају старијем запосленом али се проблем не решава ни након десет дана, па затим један од млађих запослених позива телефоном такође млађе лице које брзо долази у канцеларију и проблем са рачунаром решава за 15 минута. Старија особа приказана је на снимку, има бркове, пуније грађе, носи сако, кошуљу и кравату. Како би тужилац могао да обавља послове везане за фискалне касе, морао је да има приступ апликацији “Инфос”, јер се преко исте и мерио остварени резултат на тромесечном нивоу, односно испуњење норме, али он није имао потпун приступ наведеној апликацији, јер је могао да приступи само резервним деловима не и ценовницима и магацину. Имао је проблем а приступи наведеној апликацији, па је по његовом захтеву вар отклоњен али би се опет појавио исти проблем што се дешавало више пута месечно. Тужилац, ДД и ЋЋ били су део удружења малих акционара туженог и свима је отказан уговор о раду на исти начин уз претходно одузимање радних задатака, након чега су сва тројица измештена из главне зграде фирме, односно из седишта где су радили сви остали запослени у другу зграду, у безусловну просторију, у којој нису имали основне услове за рад због чега нису били у могућности да остваре задате резултате рада, због чега су и добили отказе. У периоду од 2006. године запослени са којима је тужилац радио су га избегавали, нису смели да комуницирају са њим, а тужилац је био ускраћен у погледу стручног образовања, усавшавања обзиром да није позиван, нити је присуствовао стручним семинарима, сајмовима, састанцима које је организовао тужени, а у вези послова које је обављао.

Применом одредбе члана 18 Закона о раду (“Службени гласник РС”, бр. 24/2005-3 и 61/2005-69) који је важио у периоду који је тужилац определио као период у коме је трпео дискриминацију на раду, односно у време подношења тужбе, применом одредбе

члана 20 став 1, члана 21 став 1, члана 23 и члана 164 Закона о раду, применом одредбе члана 154, члана 155 и члана 199 Закона о облигационим односима првостепени суд је оценио да је тужбени захтев тужиоца делимично основан јер права запослених по основу рада обухватају између осталог и право на заштиту достојанства на раду, као забрану дискриминације на раду и приликом остваривања права по основу рада, а сходно Уставу Републике Србије и Закона о раду. Злоостављањем, односно узнемиравањем на раду сматра се понашање послодавца које се огледа увредљивом и понижавајућем понашању према запосленом, које понашање производи као последицу вређања достојанства личности и професионални интегритет запосленог.

У току трајања првостепеног поступка утврђено је да је тужилац док је био запослен код туженог а нарочито у периоду након 2006. године претрпео нематеријалну штету која је за последицу имала претрпљене душевне болове сматрајући да су према тужиоцу од стране одговорних лица туженог у периоду од 2006. године па све до отказа уговора о раду предузимане бројне радње, које се могу подвести под појам дискриминације и узнемиравања на раду, а у смислу члана 18-21 Закона о раду које су по оцени првостепеног суда недозвољене. Наиме, тужилац је са радног места ..., премештен на радно место ..., које не одговара његовој стручној спреми и радном искуству који је у нижем платном разреду, након чега му је умањена месечна зарада због неостваривања резултата рада. Након што је у његовом сектору уведена тромесечна норма тужилац је без своје кривице онемогућен да оствари наведене резултате рада имајући у виду да су му од стране непосредног руководиоца као и генералног директора одузимани постојећи послови, а да су послови које је до тада радио, односно послови са фискалним касама гашени са образложењем да нису рентабилни. И поред тога што још током 2006. године по одлуци ВВ и ББ одлучено да је посао са фискалним касама завршен, тужилац је и даље добијао налоге да настави са радом на фискалној опреми. Такође, по налажењу првостепеног суда пребацивање тужиоца заједно са још двојицом колега који су били у истом правном статусу као и тужилац, односно истима је отказан уговор о раду и пребачени у току трајања отказног рока док су сви остали запослени туженог остали у главној згради, изоловани од свог радног окружења и од колега, тужиоцу су у безусловним условима рада као и одузимањем основних средстава за рад онемогућили да ради и да остварује радне задатке. Тужилац није позиван на стручне сајмове, курсеве, предавање и семинаре који су се одржавали су сектору у коме је радио без јасног образложења туженог зашто је тужилац онемогућен да ова своја права оствари. Описаним радњама које су према њему у означеном периоду предузимане од стране одговорних лица туженог предузиманих у циљу његове дискриминације а управо због његових личних својстава односно година старости и чињенице да је заједно са запосленима ТЂ и ДД био члан удружења малих акционара, тужилац је стављен у неповољнији положај у односу на друге запослене због чега је првостепени суд сматрајући да тужилац има право на накнаду претрпљене нематеријалне штете у складу са одредбом члана 200 Закона о облигационим односима одлучио као у ставу другом изреке ожалбене пресуде.

Тужиоцу припада право на накнаду нематеријалне штете због претрпљених душевних болова који су настали као последица недозвољених радњи, узнемиравања на раду, дискриминације и стављање у неповољнији положај у односу на друге запослене како у погледу услова рада, тако и у погледу његовог права на образовање, стручно усавршавање и напредовање у служби, а који се огледају у повреди права

личности тужиоца, његовог угледа, части и омаловажавања. Суд је имао у виду да је захтевом у оквиру тражене накнаде штете на име повреде права личности, између осталог, наведена дискриминација и узнемиравање, али како је предметна накнада досуђена, као накнада нематеријалне штете због повреде права личности ближе наведених у изреци ожалбене пресуде, као последица између осталог и радње, дискриминације и злостављања, то није у изреци ожалбене пресуде наведено као посебна накнада, имајући у виду да је свакако досуђена кроз утврђени износ накнаде нематеријалне штете као сама последица. Камата је досуђена применом одредбе члана 277 Закона о облигационим односима.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно је првостепени суд применио материјално право, садржано у одредбама члана 164 Закона о раду, члана 154, 155, 199 Закона о облигационим односима, дајући за своју одлуку у ставу два изреке ожалбене пресуде потпуне и јасне разлоге, које прихвата и другостепени суд у поступку жалбене контроле.

Наводи жалбе не доводе у сумњу правилност ожалбене пресуде у том делу, те се овај суд користи овлашћењем из одредбе члана 396 став 2 Закона о парничном поступку којим је прописано да ако се пресудом жалба одбија, у образложењу пресуде суд неће детаљно а образлаже пресуду у случају да прихвата чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права, а ожалбена пресуда, у том делу, супротно наводима жалбе, није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка на које се неосновано, наводима жалбе указује.

Правилна је и одлука из става један изреке ожалбене пресуде донета правилном применом одредбе члана 199 став 2 Закона о парничном поступку.

Супротно наводима жалбе туженог ожалбена пресуда, не садржи битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку јер је јасна и даје потпуне разлоге о одлучним чињеницама. Првостепени суд је, дајући разлоге за своју одлуку, ценио изводене доказе у смислу члана 8 Закона о парничном поступку, те се у том смислу, без утицаја на правилност донете првостепене пресуде наводи жалбе туженог у жалби који се односе на оцену доказа.

Одредбом члана 200 Закона о облигационим односима прописано је да за претрпљене физичке болове, претрпљене душевне болове због умањења животине активности, наружености, повреду угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх, суд ће, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха, њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству. Приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете као и о висини њене накнаде суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, што је првостепени суд правилно учинио. Досуђени износ нематеријалне штете из става два изреке ожалбене пресуде је у складу са одредбом члана 200 Закона о облигационим односима и чланом 232 Закона о парничном поступку и по оцени овог суда је адекватна новчана накнада за претрпљену нематеријалну штету по критеријумима важећим у време пресуђења, која одговара

околностима случаја и сврси ради које се досуђује.

Неосновано у жалби тужени тврди да је потраживање тужиоца застарело, имајући у виду да је у конкретном случају накнада нематеријалне штете досуђена као последица између осталог и радње дискриминације и злостављања, у периоду од 2006. године до новембра 2008. године, па имајући у виду да је иницијални акт поднет 13.06.2008. године, у конкретном случају није протекао рок предвиђен одредбом члана 376 Закона о облигационим односима за накнаду овог вида штете.

Другостепени суд ценио је остале наводе жалбе туженог, али их посебно није образлагао, налазећи да су без утицаја на другачије одлучивање у овој правној ствари.

Имајући у виду наведено, овај суд је као другостепени суд потврдио првостепену пресуду у ставу првом и другом изреке.

Преиначено је решење о трошковима парничних трошкова садржано у ставу четири изреке ожалбене пресуде, па је овај суд имајући у виду успех тужиоца у складу са одредбама члана 153, члана 154 и члана 163 Закона о парничном поступку, обавезао туженог да тужиоцу накнади трошкове за вођење спора и то: за састав тужбе од стране адвоката у износу од 9.000,00 динара, заступање од стране пуномоћника из реда адвоката на дванаест одржаних рочишта у износу од по 10.500,00 динара, на шест неодржаних рочишта у износу од по 6.000,00 динара, састав девет образложених поднесака у износу од по 9.000,00 динара и састав жалбе од 16.03.2022. године у износу од 18.000,00 динара, као и на име судске таксе на тужбу 16.800,00 динара и таксе на одлуку од 16.800,00 динара, што све укупно износи 303.600,00 динара, који износ је обрачунат на основу важеће АТ и ТТ у време доношења одлуке, а на основу успеха странака у спору. Одлука о камати донета је применом одредбе чл.277 и чл.324 Закона о облигационим односима.

Како је жалба тужиоца основана, то је и захтев истог за накнаду трошкова поступка по жалби основан, па му је применом одредбе члана 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку досуђен износ од 18.000,00 динара за састав жалбе, према важећој АТ на дан пресуђења.

Како тужени није успео у поступку по жалби, нема право на накнаду трошкова насталих у поступку поводом тог правног лека и стога је овај суд применом одредбе члана 165 став 1 Закона о парничном поступку, донео одлуку као у ставу четири изреке ове пресуде (решење).

Из наведених разлога применом одредбе члана 390, 401 и 165 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11, 55/14 и 18/20), одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Зорица Смирчић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице**

Јасмина Ђокић